Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U003574

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-11-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуляєва Ольга Володимирівна

2. Guliayeva Olha

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 26.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія культури

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-10-2018

Спеціальність за освітою: образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вулиця Університетська, 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.850.01

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, м. Київ, Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний політехнічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071045

Місцезнаходження: пр. Шевченка, 1, м. Одеса, Одеська обл., 65044, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 13.09.25

Тема дисертації:

1. Художньо-стилістичні домінанти культурних процесів на Півдні України в 1960-1980 роках

2. Artistic and Stylistic Dominant Ideas of the Cultural Processes in the South of Ukraine in the 60-80s.

Реферат/анотація:

1. Дослідження присвячено висвітленню основних тенденцій, явищ та особливостей розвитку культурно-мистецького процесу на Півдні України в 1960–1980-х роках. У дисертації охарактеризовано основні художньо-стилістичні домінанти в живописі художників Одеси, Миколаєва та Херсона досліджуваного періоду. Під поняттям «художньо-стилістична домінанта» пропонується розуміти сукупність гетерогенних за своїми техніко-стилістичними ознаками характеристичних рис живописних стилів та напрямів, що завдяки ефекту інтенсивності прояву («феноменологічної щільності») в конкретних художніх продуктах виявила потенціал концептуальної та естетичної цілісності й усталеності й через це протягом певного часу була однією з визначальних тенденцій для культурно-мистецького процесу на Півдні України у 60–80-х роках XX століття. Художньо-стилістичні домінанти охарактеризовані з позиції взаємодії традиції та новаторських тенденцій у мистецтві зазначеного періоду. В роботі вжито культурологічний підхід, завдяки якому автор розглядає творчість художників Півдня України 1960–1980-х років у зв'язку з розвитком художньої культури регіону. Структура дисертації обумовлена загальною концепцією, логікою розкриття

проблеми, її змістом, метою та поставленими науковими завданнями. Загалом слід зазначити, що дослідники Півдня України розглядали лише деякі аспекти розвитку художнього процесу в регіоні у 1960–1980-х роках, аналізували творчість певних митців (в основному одеських та миколаївських), в цілому окремого ґрунтовного дослідження щодо стилістичних особливостей живопису художників Півдня автором не виявлено. Тому у межах даної дисертації основна увага була акцентована на творчості маловідомих митців, особливостях художнього життя в кожному окремому місті (Херсон, Миколаїв, Одеса), та дослідженні зв'язку з мистецьким процесом України. У результаті вивчення архівних джерел уточнені дати утворення обласних спілок художників та мистецьких об'єднань, їх хронологічно представлено і введено у художній контекст. Завдяки зібраному і вивченому матеріалу, більшість якого публікується вперше, вдалося простежити розвиток тенденцій імпресіонізму на Півдні України протягом кінця XIX ст. і включно до 80-х років XX ст. Відзначено, що розвиток напряму на початку XX століття спостерігався в Одесі, і безпосередньо був пов'язаний з творчою діяльністю певних майстрів Товариства південноросійських художників. У межах нонконформізму вперше досліджено регіональні особливості звернення до «суворого стилю». Відзначено, що митці Півдня, в контексті зазначеної тенденції, виявили інтерес до ліричних пейзажних мотивів та зображення конкретної сильної особистості, а не узагальнених портретних образів. За допомогою аналізу творів живопису доведено зв'язок творчих експериментів певних одеських нонконформістів з творчістю їх попередників – «одеських парижан», що працювали на початку XX століття в Одесі. Встановлено, що у 1960–1980-х роках певні художники-нонконформісти стали звертатися до архетипів, етнічних символів та алегорій; до «національних тем» та сюжетів, використовувати ремінісценції примітивної архаїки, трипільської символіки, скіфського звіриного стилю, іконописних форм, народної картини, українського бароко. Доведено, що офіційно визнаною образотворчою мовою у 1960–1980-х роках на Півдні України залишався реалізм академічного зразка. Також визначено чинники, що вплинули на розвиток художнього процесу та формування образотворчої стилістики у відповідному регіоні, зокрема, динаміка та варіативність художньої виставкової практики; творча атмосфера в колективі; рівень та характер професійної освіти митців; комерційний та соціальний компоненти. Встановлено, що у цілому, офіційне художнє життя Півдня України було підпорядковане спілці художників УРСР, яка здійснювала ретельний контроль за ідейним змістом художніх творів. Проаналізовано негативний та позитивний вплив Спілки на розвиток художнього процесу. Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що саме місцева художня традиція у поєднанні з новаторством і визначає особливості проявів стилістичних змін у живописі Півдня України під впливом новітніх культурних тенденцій. Ключові слова: культурно-мистецький процес, художньо-стилістична домінанта, традиція, новація, художник

2. The thesis concerns main tendencies, phenomena and peculiarities of development of the cultural and artistic process in the South of Ukraine in the 1960-1980s. The thesis describes the main artistic and stylistic dominant in the paintings of Odessa, Nikolaev and Kherson artists of the studied period. The concept of «artistic-stylistic dominant» has been interpreted as a set of heterogeneous technical and stylistic peculiarities, characteristic features of artistic styles and trends which, due to the effect of manifestation intensity («phenomenological thickness») in particular artistic products, revealed the potential of the conceptual and aesthetic integrity and steadiness, owing to which being for some time a decisive trend in the cultural and artistic process in Southern Ukraine throughout 1960s–1980s. Artistic-stylistic dominants are characterized from the point of view of the interaction of tradition and innovative trends in the art of this period. The work is based on the cultural approach that explains the work of the artists of the South of Ukraine in the 1960s-1980s in connection with the development of the artistic culture of the region. The structure of the dissertation is due to the general concept, the logic of the problem's solving, its content, purpose and the assigned research tasks. It's should be noted that researchers of Southern Ukraine considered only some aspects of development of the artistic process in the region in the 1960s-1980s, analyzed creative work of some artists (mainly from Odesa and Mykolaiv), but the special fundamental investigation as to stylistic peculiarities of paintings by artists of Southern Ukraine has not been provided for now, so in the dissertation paper the main attention has been payed to creativity of little-known artists, peculiarities of artistic background in such localities as Kherson, Mykolaiv, Odesa as well as to mutual

influence and interaction with the general artistic process in Ukraine. The studying of archive sources allowed to make more clear dates of formation of regional unions and artistic associations which were represented in chronological order and introduced in the general artistic context. Owing to materials gathered and studied, most of which are published for the first time, the managed to trace the development of tendencies of impressionism in Southern Ukraine from the end of the XIX to eighties of the XX centuries. It's noted that development of impressionism took place in Odesa in the beginning of the XX century and was directly associated with creative work of some artists of the Union of Southern Ukraine artists. It has been demonstrated that traditional academic realism remained the acknowledged descriptive language in the 1960s – 1980s. Within the context of non-conformism for the first time it has been investigated regional peculiarities of the so-called "rough style". It is noted that artists of Southern Ukraine who were within this trend revealed interest to lyrical landscape motives as well as to representation of some strong individuality in contrast to generalized portrayals. Due to analysis of artistic works there was proved the association of creative experiments of some nonconformists from Odesa with creative activity of their precursors – "Odesa Parisiennes" which were active in Odesa in the beginning of the XX century. It has been set clear that during 1960s – 1980s some nonconformist artists began to use archetypes, ethnic symbols and allegories as well as "national themes" and plots, reminiscences of archaic primitivism, Trypillya symbolism, Scythians animalistic style, icon painting forms, common culture canvas, Ukrainian Baroque. It's also been defined factors that influenced the development of artistic process and formation of imagery stylistics in the region in question, especially dynamics and variability of art exhibition practice, creative background in artistic communities, level and character of professional education of artists, commercial and social components. It was established that in general, the official artistic life of the South of Ukraine was subordinated to the Union of Artists of the Ukrainian SSR, which carried out a thorough control over the ideological content of artistic works. The negative and positive influence of the Union on the development of the artistic process has been analyzed. The study carried out allowed to conclude that it was the local artistic tradition in conjugation with innovative trends that defined particularities of manifestations of stylistic shifts in the painting of Southern Ukraine influenced by contemporary cultural trends. Key words: cultural-artistic process, stylistic dominant in art, tradition, innovation, artist.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Краснокутський Геннадій Євгенійович

2. Krasnokutskiy Gennadii

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білик Анна Анатоліївна
2. Bilyk Anna

Кваліфікація: к. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорук Олександр Касьянович
2. Fedoruk Oleksandr

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Шульгіна Валерія Дмитрівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Шульгіна Валерія Дмитрівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.